

METODINĖ MEDŽIAGA MOKYTOJUI PAMOKOS/VEIKLOS PLANAS

TEMA: „Radvilų paveldas Vilniaus senamiestyje“

KLASĖ: 8

BENDRŲJŲ PROGRAMŲ SRITIS: SOCIALINIS
UGDYMAS

UGDOMOS MOKINIŲ KOMPETENCIJOS

Bendrosios:

- Asmeninė - mokosi pažinti save ir kitą, suprasti ir išreikšti mintis, išgyvenimus, patirtis, aiškindamiesi svarbias vertybes ir idėjas bei apsisprendami jų atžvilgiu;
- Mokėjimo mokytis - geba savarankiškai pasirinkti reikalingą informaciją, ją analizuoti, apibendrinti; pasitelkdamas žinias, planuoja numatytą veiklą; dirbdami grupėmis, orientuojasi mieste pagal žemėlapi, tinkamai pritaiko turimas žinias.
- Pažinimo, kultūrinė - skaitydami ir analizuodami grožinius ir negrožinius tekstus, ieško jungčių tarp kultūros reiškinių; tyrinėdami Vilniaus miesto socialinę-kultūrinę aplinką, jos raidą, susipažįstas miesto istorija, supranta istorinio paveldo puoselėjimo svarbą;
- Socialinė pilietinė - vertina šalies paveldą pasaulio kontekste;
- Komunikavimo - geba apibendrinti informaciją ir tinkamai ją pateikti kitiems; plečia savo aktyvų žodyną;

Dalykinės:

- Orientavimasis istoriniame laike ir erdvėje - susipažįsta su Vilniaus miesto istorijos ir kultūros objektais, aiškina paveldo svarbą, nagrinėja istorinių asmenybių gyvenimo ypatumus, jų poveikį visuomenės istorinei kaitai;
- Literatūrinė - skaitydami ir nagrinėdami įvairių žanrų tekstus, mokosi apibūdinti veikėjus, lyginti ir vertinti jų charakterius, idėjas, vertybes, išsakyti savo požiūrį apie juos.

MOKYMOŠI UŽDAVINIAI

1. Aplankydami Radvilų šeimos architektūrinio paveldo objektus, geriau pažins Vilniaus senamiestį, sužinos apie Radvilų šeimos indėlį į kultūros, meno, religijos, politikos, ūkio ir kitas sritis.
2. Dirbdami pagal paruoštas užduotis, tirs numatytų objektų istorinę ir kultūrinę svarbą, įvertins legendas kaip literatūros paveldą, plėš kultūrinį ir literatūrinį akiratį.
3. Remdamiesi pateikta padalomąja medžiaga ir kitais šaltiniais, nagrinės Renesanso laikų žmonių santykius, tradicijas, papročius, kasdieninį gyvenimą.
4. Skaitydami įvairaus pobūdžio tekstus, ugdysis gebėjimą rinkti informaciją, kritiškai vertinti įvairaus pobūdžio tekstus ir formuos vertybines nuostatas.

VIETA/ OBJEKTAS/ ĮSTAIGA

I VARIANTAS (4, 7 priedai)

Vilniaus senamiestis (visi objektai pagal paruoštą žemėlapią planą): 1) Žygimantų g., 2) Naujasis Arsenalas (Arsenalų g. 1), 3) Tiltų, Žygimantų ir Radvilų g. sankryža, 4) Vilniaus katedra, 5) Barboros Radvilaitės g., 6) Bernardinų bažnyčia, 7) Vilniaus universiteto bibliotekos paminklinės durys, 8) Kardinalija - Radvilų rūmai (Pilies g.), 9) Universiteto klinikos namai (Didžioji g. 10), 10) Vilniaus Rotušės aikštės „Vėjų rožė“, 11) Barboros Radvilaitės paminklas (Vokiečių g.), 12) Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčia ir Evangelikų reformatų bažnyčia, 13) Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus, 14) buvę Radvilų rūmai (Klaipėdos g.), 15) Radvilų rūmų muziejus, 16) Šv. Jurgio Kankinio bažnyčia (Sirvydo g. 4).

TRUKMĖ

Iki 2 val.

II VARIANTAS (4, 8 priedai)

Pasirenkami tik keli objektai iš paruošto objektų žemėlapią.

TRUKMĖ

Iki 1,5 val.

MOKYMOSI VEIKLOS

I ETAPAS. PASIRUOŠIMAS PAMOKAI - EKSKURSIJAI „RADVILŲ PAVELDAS VILNIAUS SENAMIESTYJE“

Ruošiantis pamokai-ekskursijai Vilniaus senamiestyje, mokiniai per lietuvių literatūros ir istorijos pamokas nuosekliai susipažįsta su Renesanso epocha Lietuvoje, žymiausiomis tos epochos asmenybėmis (Barbora Radvilaite, Žygimantu Augustu, Žygimantu Senuoju, Bona Sforca ir kt.), viena įtakingiausių LDK šeimų – Radvilų šeima. **(2, 3, 4 priedai)**

II etapas. Pamoka - ekskursija „Radvilų paveldas Vilniaus senamiestyje“

1. Prieš pamoką-ekskursiją mokiniams pateikiamas objektų sąrašas, pristatantis Radvilų istorinį palikimą Vilniaus senamiestyje (mokytojas gali pasirinkti objektus pagal **4 priedą**).
2. Aštuntokai individualiai ieško informacijos apie nurodytus objektus.
3. Išnagrinėjus informaciją apie objektus, sudaromas maršrutas.
4. Mokiniai veda ekskursiją pagal iš anksto paruoštą maršrutą:
 - prie numatyto objekto pasakoja (skaitymo) apie jį istorinius faktus;
 - prisimena istorines asmenybes ir pasakoja apie jas žinomas legendas (**3 priedas**);
 - pildo užduočių lapą (**5 priedas**).
5. Ekskursijos metu mokiniai atlieka pateiktas užduotis poromis arba individualiai.

INTEGRACIJA:

Vidinė ir tarpdalykinė

Istorija – Vilniaus miesto istorija. Renesanso kultūra LDK. LDK visuomenė XVI a. – XVII a. bruožai. Istorinių asmenybių vaidmuo Lietuvos istorijoje.

Lietuvių kalba ir literatūra. Gražiausia Europos moteris. Legendos Lietuvos istorijos kontekste.

Geografija - Orientavimasis vietovėje. Objektų atstumų žemėlapyje ir tikrovėje įvertinimas.

Meninis ugdyimas - Stebinti architektūrinį paveldą atpažinti ir apibūdinti stiliui būdingus bruožus.

Pilietiškas

umo ugdyimas - tautos ir valstybės tradicijos, tautos istorinis paveldas.

Dorinis ugdyimas – Tinkamas elgesys lankytinu objektų teritorijoje. Religijos vaidmens suvokimas istorijos kontekste.

NAMŲ DARBAI

- Remdamiesi mokytojo pateiktu objektų sąrašu, randa apie juos informaciją.
- Pasiruošia papasakoti 1-2 legendas.
- Po pamokos-ekskursijos užpildo refleksijos lapą (**6 priedas**).

REFLEKSIJA, ĮSIVERTINIMAS

1. Mokiniai aptaria, ką sužinojo apie Radvilų istorinį palikimą Vilniaus senamiestyje.
2. Po pamokos-ekskursijos mokiniai pildo Įsivertinimo lapą (**6 priedas**).
3. Namuose užpildo refleksijos lapą (**6 priedas**).
4. Kiekvieną mokinių veiklą galima vertinti pažymiu (pvz. kaupiamuoju), atsižvelgiant į mokytojo parengtą vertinimo sistemą.

NAUDINGOS NUORODOS MOKYTOJUI:

1. Atsižvelgiant į BUP turinį (**8-11 kl.**), pamokos-ekskursijos tema galėtų būti toliau plėtojama tiek istoriniu, tiek literatūriniu aspektu (reformacija ir kontreformacija Lietuvoje, Radvilų šeimos narių indėlis į Lietuvos kultūrą bei politinį ir visuomeninį gyvenimą, Žygimanto Augusto indėlis į Lietuvos politiką ir kultūrą, grožinės literatūros kūrinių apie Barborą Radvilaitę (J.Grušas. Drama „Barbora Radvilaitė“, E.Malūkas. Istorinis romanas „Karalienė Barbora“, J.Vaičiūnaitė. Eilėraščių ciklas „Kanonas Barborai Radvilaitei“) analizė ir pan.).

2. Žemėlapi maršrutui sudaryti galima gauti Vilniaus turizmo ir informacijos centre (B. Radvilaitės g.)

3. ŠALTINIAI:

Literatūra:

Čaplinskas A.R. *Vilniaus gatvių istorija*. Vilnius: Charibdė, 2008.

Jakaitienė E. *Lietuviškai apie Lietuvą*. Vilnius: Alma littera, 1995.

Ką pasakoja Vilniaus gatvės. Kelionė po literatūrinį ir kultūrinį Vilnių. Sudarė A.Mičiūnienė. Vilniaus knyga: 2001.

Klimka L. *Rimtos, juokingos ir graudžios senojo Vilniaus istorijos*. Leidykla „Žara“, 2018.

Kudirko-Kudirkienė J. *Valdovų meilės pėdsakais*. Vilnius: Margi raštai, 2009.

Laikas. Istorijos vadovėlis 8 klasei, II dalis. Vilnius: Briedis, 2005.

Literatūra. Vadovėlis 8 klasei, I dalis. Baltos lankos, 2017.

Šūmakarienė L. *Lietuvių kalba ir literatūra*. Vadovėlis 10 klasei. Kaunas: Šviesa, 1992.

Venclova T. *Vilnius*. R.Paknio leidykla, 2004.

Venclova T. *Lietuvos istorija visiems*. I tomas. R.Paknio leidykla, 2018.

Kiti šaltiniai:

<http://m.ldkistorija.lt/index.php/istoriniai-faktai/mitai-apie-barbora-radvilaite/265>

<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/istorija/ldk-istorija-mitai-apie-barbora-radvilaite-582-394785>

<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2017-09-09-barbora-radvilaite/163541>

<http://m.ldkistorija.lt/index.php/istoriniai-faktai/mitai-apie-barbora-radvilaite/265>

<https://www.miestai.net/forumas/forum/bendrosios-diskusijos/miestai-ir-architekt%C5%ABra/dvarai-ir-pilys/13905-kardinalija-radvil%C5%B3-r%C5%ABmai-vilnius>

<http://www.autc.lt/lt/architekturos-objektai/1436>

<http://www.diena.lt/naujienos/vilnius/miesto-pulsas/vilniaus-rotuses-aikste-papuos-veju-roze-831506>

<http://www.vilnius-tourism.lt/ka-pamatyti/lankytinos-vietos/paminklai/barbora-radvilaite/>

<https://www.vle.lt/Straipsnis/lietuvos-evangeliku-reformatu-baznycia-117514>

<http://www.madeinvilnius.com/lt/vilniaus-miesto-studija/vilnius-tada-ir-dabar/i/>

<https://www.ldm.lt/rrm/radvilu-rumu-muziejaus-pastatas/>

<https://pamatyklietuvoje.lt/details/verkiu-dvaras-su-parku/196>

<http://partizanai.org/karys-1955m-7/4591-didysis-lietuvos-kunigaikstis-zygimantas-augustas-ir-barbora-radvilaite>

Pristatymas

„Radvilų paveldas Vilniaus senamiestyje” - tai integruota istorijos ir lietuvių literatūros pamoka-ekskursija, skirta 8 klasės mokiniams. Per istorijos ir lietuvių literatūros pamokas susipažinę su Renesanso epocha Lietuvoje, to laikotarpio žymiausiomis asmenybėmis bei Radvilų šeimos įtaka LDK visuomeniniam gyvenimui, mokiniai susipažins su Radvilų istoriniu palikimu Vilniaus senamiestyje. Naudodamiesi istorine ir literatūrine medžiaga, pateiktu lankytinų objektų žemėlapiu, literatūros ir istorijos užduotimis, aštuntokai paruoš ekskursijos maršrutą Vilniaus senamiestyje, tyrinės Renesanso epochos aplinką, aptars Radvilų šeimos narių indėlį į Lietuvos kultūrinį, politinį ir visuomeninį gyvenimą

PARENGĖ

Ana Mackel - Vilniaus r. Nemėžio šv. Rapolo Kalinausko gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja metodininkė

Christina Masalska – Vilniaus r. Nemėžio šv. Rapolo Kalinausko gimnazijos istorijos vyresnioji mokytoja